

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van ... tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 in verband met het stopzetten van het verlaagd wettelijk collegegeld voor eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs en voor tweedejaarsstudenten aan een lerarenopleiding

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van **xxx**, nr. **xxx** directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 7.45, vijfde lid, 7.45a, vijfde lid, 7.45b, tweede lid en 7.48, zevende lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van **xxx**, nr. **xxx**);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van **xxx**, nr. **xxx**, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I. WIJZIGING UITVOERINGSBESLUIT WHW 2008

Het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 wordt als volgt gewijzigd:

A

Hoofdstuk 2, afdeling 2, paragraaf 3 vervalt.

B

Na artikel 7.1b wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7.1c Overgangsbepaling verlaagd wettelijk collegegeld voor tweedejaarsstudenten aan een lerarenopleiding

1. De artikelen 2.4b, 2.4d en 2.4e, zoals deze luiden op 31 augustus 2024, blijven van toepassing ten aanzien van een student die op 1 september 2023 stond ingeschreven voor een opleiding als bedoeld in artikel 2.4d, eerste lid, onderdeel c, zoals dat luidde op 31 augustus 2024.

2. Dit artikel vervalt met ingang van 1 september 2025.

Artikel II. INWERKINGTREDING

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 september 2024.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Nota van toelichting

ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding

Op 1 september 2018 is de Wet verlaagd wettelijk collegegeld¹ in werking getreden waarmee een grondslag in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) is geïntroduceerd om groepen aan te wijzen die aanspraak maken op het betalen van een verlaagd bedrag aan collegegeld. In het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 (UWHW 2008) is bepaald dat alle eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs aanspraak maken op het verlaagd wettelijk collegegeld, evenals alle tweedejaarsstudenten aan lerarenopleidingen. Met onderhavig besluit komt deze aanspraak te vervallen en wordt geregeld dat deze studenten vanaf studiejaar 2024-2025 het volledig wettelijk collegegeld zijn verschuldigd.

2. Hoofdpijnen van het besluit

2.1 Aanleiding

Uit de eindevaluatie van de Wet verlaagd wettelijk collegegeld is gebleken dat de maatregel van het verlagen van het collegegeld voor eerstejaarsstudenten en tweedejaarsstudenten aan lerarenopleidingen niet aantoonbaar heeft bijgedragen aan een hogere instroom in het hoger onderwijs en de lerarenopleidingen en een specifieke maatregel – zoals een wijziging in de aanvullende beurs - wellicht effectiever en doelmatiger was geweest.² In de memorie van toelichting bij het Wetsvoorstel herinvoering basisbeurs hoger onderwijs is reeds aangekondigd dat de aanspraak op het verlaagd wettelijk collegegeld zal komen te vervallen en het vrijvallende budget zal worden benut om de basisbeurs te verhogen en de aanvullende beurs te verbreden, zodat meer studenten hiervoor in aanmerking komen.³ De regering acht dat een doelmatigere aanwending van de rijksbijdrage. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie-Van der Molen en Van der Laan.⁴

2.2 Probleembeschrijving

Achtergrond van de maatregel

In 2017 heeft het kabinet besloten om het collegegeld voor eerstejaarsstudenten aan associate degree- en bacheloropleidingen in het hoger onderwijs en eerste- en tweedejaarsstudenten aan een lerarenopleiding te halveren.⁵ Hiertoe is met de Wet verlaagd wettelijk collegegeld een grondslag in de WHW geïntroduceerd om bij besluit de omvang van het verlaagd wettelijk collegegeld en de groepen studenten die voor dit verlaagd collegegeldtarief in aanmerking komen vast te stellen, waarbij onderscheid kan worden gemaakt naar opleiding, leerjaar, de wijze waarop een opleiding is ingericht en het instroomcohort.⁶ Deze maatregel is vervolgens nader uitgewerkt in het UWHW 2008.

¹ Wet van 11 juli 2018 tot wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in verband met de introductie van een grondslag voor de verlaging van het wettelijk collegegeld voor groepen van studenten (verlaagd wettelijk collegegeld) (Stb. 2018, 225).

² L. Das, F. Wartenbergh, J. Bendig, W. Reijngoud, S. Sapulete, 'Rapportage. Evaluatie Wet verlaagd wettelijk collegegeld', Berenschot, Utrecht: november 2021, p. 32-34.

³ PM

⁴ Kamerstukken II 2021/22, 24724, nr. 180.

⁵ Regeerakkoord 2017-2021, 'Vertrouwen in de toekomst', VVD, CDA, D66 en ChristenUnie, 10 oktober 2017, p. 12.

⁶ Zie artikelen 7.45, vijfde lid en 7.45a, vijfde lid, WHW en artikelen 2.4b tot en met 2.4f UWHW 2008.

Op dit moment komen op grond van het UWW 2008 de volgende groepen in aanmerking voor het verlaagd wettelijk collegegeld:

1. alle Nederlandse (en EER) eerstejaarsstudenten die een associate degree-opleiding of een bacheloropleiding volgen aan een bekostigde ho-instelling (in voltijd, deeltijd of duaal), met inbegrip van het intensief en kleinschalig onderwijs; en
2. alle Nederlandse (en EER) tweedejaarsstudenten die een associate degree-opleiding, bacheloropleiding of masteropleiding volgen op het gebied van onderwijs aan een bekostigde ho-instelling (in voltijd, deeltijd of duaal).

De maatregel van het verlagen van het collegegeld voor eerstejaarsstudenten en tweedejaarsstudenten aan lerarenopleidingen werd ingevoerd om de toegankelijkheid van het hoger onderwijs nog verder te verbeteren. De regering verwachtte dat het verlagen van het wettelijk collegegeld voor alle eerstejaarsstudenten weinig effect zou hebben op de aantallen studenten die instromen in het hoger onderwijs en de effecten van de verlaging van het collegegeld dan ook vooral kwalitatief zouden zijn. Wanneer het verlaagd wettelijk collegegeld ervoor zorgt dat het financiële aspect in de beslissing om wel of niet naar het hoger onderwijs te gaan naar de achtergrond verdwijnt, blijft vooral de inhoudelijk gedreven studiekeuze over, waarin aspirant-studenten hun keuze al dan niet door te studeren met name baseren op hun talent en motivatie, aldus de regering. Daarmee zou de toegankelijkheid van het hoger onderwijs verder worden vergroot.⁷

De specifieke regeling voor studenten aan lerarenopleidingen moest meer studenten aan de lerarenopleidingen aantrekken. In hoeverre deze maatregel zou kunnen bijdragen aan het bestrijden van de prangende problematiek rondom lerarentekort zou de praktijk moeten uitwijzen, aldus de regering.⁸

Evaluatie van de maatregel en politieke ontwikkelingen

In de Wet verlaagd wettelijk collegegeld is een evaluatiebepaling opgenomen op basis waarvan deze wet meermaals is geëvalueerd. Bij de evaluatie is in het bijzonder aandacht gegeven aan het effect van het halveren van het collegegeld op de aantallen studenten die instromen in het hoger onderwijs en de lerarenopleidingen en het effect op leengedrag van studenten.⁹

De eerste evaluatie van de ingevoerde maatregel tot het halveren van het wettelijk collegegeld vond plaats in 2018, waarbij gekeken werd naar zowel de kwalitatieve als kwantitatieve aspecten. In dat evaluatieonderzoek stonden twee vragen centraal:

1. In hoeverre deze maatregel heeft kunnen bijdragen aan het vergroten van de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van het hoger onderwijs; en
2. In hoeverre aanspraak voor twee jaren bij lerarenopleidingen leidt tot een andere keuze bij aspirant-studenten.¹⁰

Uit deze evaluatie kwam naar voren dat deze maatregel een beperkte rol heeft gespeeld in de beslissing van studenten om al dan niet door te studeren. De toegankelijkheid leek met name vergroot te zijn bij studenten met een migratieachtergrond, mbo-studenten met ouders die financieel minder draagkrachtig zijn en bij de

⁷ Kamerstukken II 2017/18, 34911, nr. 3, p. 1.

⁸ Kamerstukken II 2017/18, 34911, nr. 3, p. 1-2.

⁹ Kamerstukken II 2017/18, 34911, nr. 11 (Amendement van de leden van Tielen, Bruins en Van der Molen).

¹⁰ M. van Essen, F. Wartenbergh, B. Kurver, 'Halvering collegegeld: helpt het twijfelende studenten over de streep? Eindrapport', ResearchNed, Utrecht: november 2018, p. 4.

eerstegeneratiestudenten.¹¹ Wat betreft de tweede onderzoeksvraag bleek het aantal respondenten te beperkt te zijn om een eenduidige conclusie te kunnen trekken. De onderzoekers hebben echter voorzichtig kunnen stellen dat deze maatregel geen effect op mbo-studenten heeft gehad. Als mogelijke reden hiervoor werd genoemd dat de gemaakte keuze om zich voor een lerarenopleiding in te schrijven minder op financiële, en meer op (vak)inhoudelijke overwegingen is gebaseerd.¹² Het kabinet heeft in reactie op deze evaluatie toegezegd om jaarlijks in de monitor beleidsmaatregelen te rapporteren over de effecten van de halvering van het collegegeld.¹³

Op 12 september 2019 is de jaarlijkse Monitor beleidsmaatregelen hoger onderwijs 2018-2019 gepubliceerd.¹⁴ Deze monitor heeft als doel om ontwikkelingen op het gebied van instroom, doorstroom, studiekeuze, studiegedrag en studiefinanciering in kaart te brengen. Uit deze monitor bleek dat het verlaagd wettelijk collegegeld slechts een kleine rol heeft gespeeld in de overweging om al dan niet door te studeren. De instroom in associate degree en bacheloropleidingen was in het studiejaar 2018-2019 gestegen, maar niet harder dan in het studiejaar 2017-2018. Bij de pabo was wel een stijging zichtbaar in de instroom. Deze stijging is al enkele jaren zichtbaar, maar was in het studiejaar 2018-2019 hoger dan in 2017-2018. Dat studenten aan een lerarenopleiding twee jaar in aanmerking komen voor het betalen van verlaagd collegegeld, zou hierin een rol hebben kunnen spelen. Volgens de onderzoekers was de maatregel echter nog te kort van kracht om directe conclusies aan te verbinden.

Een jaar later werd de maatregel van het halveren van het collegegeld opnieuw onderzocht met de Monitor beleidsmaatregelen hoger onderwijs 2019-2020.¹⁵ Daaruit bleek dat één op de acht van de instromende studenten aangaf dat de halvering van het collegegeld invloed heeft gehad op hun keuze om al dan niet in te stromen in het hoger onderwijs. Dit gold voor hbo-studenten tweemaal zo vaak als voor wo-studenten. Op de specifieke opleidingskeuze heeft de collegegeldhalvering minder invloed gehad, maar in de hbo-lerarenopleidingen wel vaker dan in de overige hbo- en zeker de wo-opleidingen. De eindconclusie luidde dat de instroomcijfers voor specifieke sectoren en doelgroepen een te wisselend beeld hebben gegeven om een eenduidig antwoord te kunnen geven op de vraag of de ingevoerde maatregel daadwerkelijk effectief is.

In november 2021 is de Wet verlaagd wettelijk collegegeld wederom geëvalueerd. Hierbij is onder meer gekeken naar de effecten van de maatregel op de instroom, in het bijzonder bij lerarenopleidingen, en het leengedrag van de student, de doeltreffendheid van de maatregel, en tot slot, in hoeverre compensatie via de studentgebonden financiering voor instellingen toereikend is (geweest) om de effecten van de wet budgetneutraal te houden.¹⁶ De belangrijkste conclusies uit de evaluatie zijn:

- dat de maatregel niet aantoonbaar heeft bijgedragen aan instroom in het hoger onderwijs en de lerarenopleiding;
- dat het aannemelijk is dat de maatregel heeft bijgedragen aan een afname van studenten die lenen en in de hoogte van de leenbedragen voor in elk geval de eerstejaars;

¹¹ Ibid., p. 7.

¹² Ibid., p. 19.

¹³ Kamerstukken I 2018/19, 34911, K.

¹⁴ Kamerstukken II 2018/19, 31288, nr. 783.

¹⁵ Zie A. Van den Broek, J. Warps, J. Cuppen, T. Termorshuizen en J. Lodewick, 'Monitor Beleidsmaatregelen 2019-2020', ResearchNed, Nijmegen: september 2020.

¹⁶ Een ander specifiek aspect betrof het effect van deze maatregel op kleinschalig en intensief onderwijs. Zie L. Das, F. Wartenbergh, J. Bendig, W. Reijngoud, S. Sapulete, 'Rapportage. Evaluatie Wet verlaagd wettelijk collegegeld', Berenschot, Utrecht: november 2021.

- dat de maatregel met name effect heeft gehad voor studenten met ouders die minder financieel draagkrachtig zijn, en deels voor studenten met een migratieachtergrond.

Voor wat betreft het effect van de maatregelen op lerarenopleidingen heeft het onderzoek het volgende aangetoond:

- ruim 80% van de studiekeizers en tweederde van de eerstejaars is niet bekend met het extra tweede jaar verlaging van het tarief;
- van de eerstejaars die wel op de hoogte zijn van het extra tweede jaar verlaging is bij ruim 84% de keuze voor de lerarenopleiding niet op een financiële overweging gebaseerd;
- doorberekend naar de totale groep eerstejaars aan een lerarenopleiding, gaat het om 2% van deze groep waar het extra jaar halvering een rol heeft gespeeld bij de keuze voor de lerarenopleiding;
- studenten met ouders in een goede financiële situatie hebben vaker aangegeven dat de verlaging niet van invloed is geweest op de keuze om een lerarenopleiding te gaan volgen.

De algehele conclusie van de eindevaluatie is dat de oorspronkelijke bedoeling van de wet, de uiteindelijke uitwerking en de bereikte effecten uiteenlopen, waarmee de conclusies uit eerdere onderzoeken werden bevestigd. Een maatregel gericht op specifieke doelgroepen was wellicht effectiever en doelmatiger geweest volgens de onderzoekers. Daarmee had de overheid maatwerk kunnen bieden, met als resultaat waarschijnlijk een hogere effectiviteit.¹⁷

De discussie rondom de doeltreffendheid van de maatregel van het verlagen van het collegegeld voor eerstejaarsstudenten en tweedejaarsstudenten aan lerarenopleidingen kreeg een nieuwe wending in de politiek, mede naar aanleiding van het nieuwe coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst',¹⁸ waarbij het kabinet besloten heeft tot het herinvoeren van de basisbeurs in het studiefinancieringsstelsel.¹⁹ Op 4 april 2022 werd in de Tweede Kamer de motie-Van der Molen en Van der Laan aangenomen.²⁰ Het kabinet werd daarin verzocht te onderzoeken hoe ook studenten met ouders met een middeninkomen extra financieel ondersteund kunnen worden en om met een voorstel te komen hoe middelen aangewend kunnen worden voor scholing richting specifieke tekortberoepen.²¹ In de overwegingen bij deze motie is aangegeven hier de middelen voor te gebruiken die vrijvallen indien de halvering van het collegegeld wordt stopgezet.

2.3 Probleemaanpak en instrumentkeuze

Het kabinet heeft naar aanleiding van de resultaten uit de evaluaties en politieke ontwikkelingen besloten om de halvering van het collegegeld stop te zetten en om de vrijvallende middelen doelmatiger en doeltreffender in te zetten. Zoals aangekondigd in de memorie van toelichting bij het Wetsvoorstel herinvoering basisbeurs hoger onderwijs zullen de middelen worden gebruikt om de basisbeurs te verhogen en de aanvullende beurs te verbreden.

¹⁷ Ibid., p. 34.

¹⁸ 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', Coalitieakkoord 2021-2025 van VVD, D66, CDA en ChristenUnie, 15 december 2021 (ID:2021D50025).

¹⁹ **PM**

²⁰ Kamerstukken II 2021/22, 24724, nr. 180.

²¹ Daarnaast werd het kabinet verzocht om een voorstel te doen hoe een deel van de middelen aangewend kan worden voor scholing richting specifieke tekortberoepen. Zie Kamerstukken II 2021/22, 24724, nr. 180.

Om de aanspraak van eerstejaarsstudenten en tweedejaarsstudenten aan lerarenopleidingen op het betalen van verlaagd wettelijk collegegeld te laten vervallen, dient het UWHW 2008 te worden gewijzigd. Het UWHW 2008 bepaalt momenteel namelijk de omvang van het verlaagd wettelijk collegegeld (artikel 2.4b), de voorwaarden waaronder eerstejaarsstudenten aanspraak maken op verlaagd wettelijk collegegeld en de duur van deze aanspraak (artikel 2.4c) en de voorwaarden waaronder tweedejaarsstudenten aan een lerarenopleiding aanspraak maken op een extra jaar verlaagd wettelijk collegegeld en de duur van deze aanspraak (artikelen 2.4d en 2.4^e).

Er is voor gekozen om de met de Wet verlaagd wettelijk collegegeld in de WHW opgenomen grondslag te behouden (artikelen 7.45, vijfde lid en 7.45a, vijfde lid, WHW). Hiermee wordt de mogelijkheid behouden om – mochten zich in de toekomst daartoe ontwikkelingen voordoen – het wettelijk collegegeld te verlagen.

3. **Gevolgen**

3.1 Gevolgen voor het doenvermogen

Dit besluit heeft zeer beperkte gevolgen voor het doenvermogen van aspirant-studenten. Studenten worden reeds in oktober 2023, voorafgaand aan het studiejaar, geïnformeerd over de collegegeldtarieven. Studenten hoeven verder geen handelingen te verrichten.

3.2. Gevolgen voor de regeldruk

Bij de voorbereiding van onderhavig besluit is nagegaan of sprake is van gevolgen voor de regeldruk van hogeronderwijsinstellingen en studenten. De gevolgen zijn in kaart gebracht met behulp van het standaardkostenmodel voor de regeldruk.

Gevolgen voor studenten

Studenten zullen goed moeten worden geïnformeerd over de geldende tarieven, zodat zij weten welk bedrag aan collegegeld zij dienen te betalen. Dit is momenteel ook het geval; er worden geen additionele regeldrukkosten verwacht.

Gevolgen voor hogeronderwijsinstellingen

Bij de uitvoering van dit besluit worden geen grote administratieve gevolgen voor de hogeronderwijsinstellingen voorzien. Zoals ook nu het geval is, zullen instellingen voor aanvang van het studiejaar 2024-2025 de wettelijke collegegeldtarieven moeten communiceren richting (aspirant-)studenten. Zij zullen hiertoe tijdig op de hoogte worden gesteld van de nieuwe tarieven per studiejaar 2024-2025. Ook zullen hogeronderwijsinstellingen naar aanleiding van onderhavig besluit financiële prognoses van collegegeldinkomsten moeten aanpassen.

De totale regeldrukkosten van dit besluit worden geschat op circa € 118.800 (€ 2200 x 54 hogeronderwijsinstellingen). Het betreft incidentele invoeringskosten die voortkomen uit kennisneming van de nieuwe systematiek, aanpassingen in de (be)rekenregels, alsook inzet op communicatie en informatievoorziening richting aspirant-studenten.

Het ontwerpbesluit is voorgelegd voor toetsing op regeldruk aan het Adviescollege toetsing regeldruk (hierna: ATR). [PM]

3.3 Gevolgen voor Caribisch Nederland

Dit besluit heeft geen directe gevolgen voor het Caribisch deel van Nederland. De wijziging heeft een vergelijkbare impact op studenten afkomstig uit Caribisch Nederland die in Europees Nederland een opleiding in het hoger onderwijs (gaan) volgen als voor andere studenten die het wettelijk collegegeld tarief betalen.

3.4 Gevolgen voor gendergelijkheid

Dit besluit heeft geen gevolgen voor de gendergelijkheid.

4. Uitvoering

[PM]

5. Toezicht en handhaving

[PM]

6. Financiële gevolgen

Sinds de invoering van de Wet verlaagd wettelijk collegegeld heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) ieder jaar een bedrag naar hogeronderwijsinstellingen overgemaakt ter compensatie voor de misgelopen inkomsten. Met het laten vervallen van de aanspraak op het verlaagd wettelijk collegegeld hoeven instellingen niet meer gecompenseerd te worden voor de misgelopen inkomsten. Hiermee levert onderhavig besluit een besparing op (zie tabel).

Tabel: Financiële gevolgen (bedragen x € 1 miljoen)

	2023	2024	2025	2026	Struc
Besparing stopzetten halvering collegegeld hbo	0	-41,9	-125,7	-125,7	-125,7
Besparing stopzetten halvering collegegeld wo	0	-21,5	-64,4	-64,4	-64,4
Kosten overgangsrecht hbo lerarenopleiding	0	4,9	9,8	0	0
Kosten overgangsrecht wo lerarenopleiding	0	0,3	0,6	0	0
Totaal hbo	0	-37	-115,9	-125,7	-125,7
Totaal wo	0	-21,2	-63,8	-64,4	-64,4
Totaal hbo + wo	0	-58,2	-179,7	-190,1	-190,1

Hogeronderwijsinstellingen zullen in het studiejaar 2024-2025 nog deels worden gecompenseerd, aangezien er overgangsrecht voor studenten aan lerarenopleidingen zal gelden.²²

6.1 Gevolgen voor studenten

Voor eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs die aanspraak zouden hebben gemaakt op het verlaagd wettelijk collegegeld betekent het stopzetten van verlaagd collegegeld dat zij vanaf het studiejaar 2024-2025 het volledig wettelijk collegegeld zijn verschuldigd, wat doorgaans een verdubbeling van het collegegeldtarief betekent. Dit geldt zowel voor studenten die zich per 1 september 2024 voor een opleiding inschrijven, als voor studenten die zich reeds per 1 februari 2024 hebben ingeschreven. Voor studenten die in februari 2023 of september 2023 met een lerarenopleiding zijn

²² Zie paragraaf 8.

gestart zal overgangsrecht worden gecreëerd zodat zij hun aanspraak op een tweede jaar verlaagd wettelijk collegegeld in het studiejaar 2024-2025 behouden (zie paragraaf 8).

De financiële gevolgen voor voornoemde studenten worden echter gedempt omdat de vrijkomende middelen gebruikt zullen worden om aanpassingen te doen in het studiefinancieringsstelsel. Met de vrijkomende middelen wordt een hogere basisbeurs in het hoger onderwijs gerealiseerd, dan aanvankelijk was voorzien²³ en wordt de inkomensgrens voor de aanvullende beurs verruimd (van 53.900 euro naar 70.000 euro) zodat meer studenten met ouders met een middeninkomen in aanmerking komen voor de aanvullende beurs. Hiermee zijn de financiële gevolgen voor studenten beperkt.

6.2. Gevolgen voor hogeronderwijsinstellingen

De hogeronderwijsinstellingen zullen als gevolg van dit besluit vanaf het studiejaar 2024-2025 het volledig wettelijk collegegeld in rekening brengen aan eerstejaarsstudenten, en zullen daarom niet meer worden gecompenseerd. Instellingen zullen slechts gecompenseerd worden voor de tweedejaarsstudenten aan de lerarenopleiding, die onder het overgangsrecht vallen.

7. Advies en consultatie

[PM resultaten consultatie]

8. Overgangsrecht en inwerkingtreding

Dit besluit zal per 1 september 2024 in werking treden. Alle eerstejaarsstudenten zijn dan ook vanaf studiejaar 2024-2025 het volledig wettelijk collegegeld verschuldigd. Dit geldt zowel voor de reguliere instroom, dat wil zeggen studenten die met ingang van 1 september 2024 voor een opleiding zijn ingeschreven, als voor de studenten die reeds vóór 1 september 2024 voor een opleiding zijn ingeschreven (bijvoorbeeld de februari-instroom).

Deze laatste groep maakt de maanden dat zij tot 1 september 2024 staan ingeschreven aanspraak op het betalen van verlaagd wettelijk collegegeld, en betalen vanaf 1 september 2024 het volledig wettelijk collegegeld.

Het in rekening brengen van het wettelijk collegegeld per studiejaar 2024-2025 wordt rechtvaardig geacht, aangezien studenten ruim voor aanvang van het studiejaar op de hoogte zullen worden gesteld van deze maatregel.²⁴ Daar komt nog bij dat studenten zullen profiteren van de met het vrijvallende budget in het studiefinancieringsstelsel doorgevoerde wijzigingen, die voor 1 september 2024 zullen worden doorgevoerd.

Voor studenten die reeds op 1 september 2023 ingeschreven stonden voor een lerarenopleiding zal een afwijkend regime gelden, waardoor deze studenten aanspraak behouden op het tweede jaar van het verlaagd wettelijk collegegeld.²⁵ Van deze groep kan namelijk niet worden verwacht dat ze bij de aanmelding voor de studie op oktober 2022 de gevolgen van de komende wijzigingen hebben kunnen en moeten overzien.

ARTIKELSGEWIJS DEEL

Artikel I, onderdeel A

²³ Hoofdlijnenbrief herinvoering basisbeurs en tegemoetkoming studenten, 25 maart 2022 (referentie: 32075317).

²⁴ De beoogde publicatie van onderhavig besluit is uiterlijk 1 september 2023. Met de hogeronderwijsinstellingen en de koepelorganisaties zijn afspraken gemaakt om de komende wijziging actief richting de kandidaat-studenten te communiceren.

²⁵ Dit overgangsrecht geldt dus ook voor studenten die per 1 februari 2023 zijn ingeschreven voor een lerarenopleiding.

Met onderhavig besluit komt hoofdstuk 2, afdeling 2, paragraaf 3 van het UWHW 2008 te vervallen. De in deze paragraaf opgenomen artikelen bepalen de hoogte van het verlaagd wettelijk collegegeld (artikel 2.4b) en onder welke voorwaarden eerstejaarsstudenten en eerste- en tweedejaarsstudenten aan een lerarenopleiding aanspraak maken op het verlaagd wettelijk collegegeld en voor welke duur (artikelen 2.4c tot en met 2.4f).

Artikel I, onderdeel B

Eerste lid

In het algemeen deel van deze toelichting is aangegeven waarom overgangsrecht wenselijk is voor studenten die op 1 september 2023 stonden ingeschreven voor een lerarenopleiding. Met het nieuwe artikel 7.1c wordt dit overgangsrecht in het UWHW 2008 neergelegd.

Op grond van het nieuwe artikel 7.1c komen studenten die op 1 september 2023 stonden ingeschreven voor een opleiding als bedoeld in artikel 2.4d, eerste lid, onderdeel c, UWHW 2008, zoals dat luidde voor inwerkingtreding van dit besluit, voor een tweede jaar halvering in aanmerking. Het betreft studenten die op 1 september 2023 ingeschreven stonden voor een lerarenopleiding. Dit betekent concreet dat een student die per 1 februari 2023 of 1 september 2023 is ingeschreven voor een lerarenopleiding in aanmerking komt voor twee jaar verlaagd wettelijk collegegeld, ondanks dat onderhavig besluit per 1 september 2024 in werking zal treden. Studenten die op 1 september 2023 ingeschreven stonden voor een andere opleiding dan een lerarenopleiding, komen niet voor een tweede jaar halvering in aanmerking. Zij konden immers reeds voor inschrijving voor de lerarenopleiding weten dat zij geen (volledige) aanspraak meer zouden maken op het verlaagd wettelijk collegegeld. Wel profiteren deze studenten van het feit dat het vrijvallende budget zal worden geïnvesteerd in het studiefinancieringsstelsel.

Tweede lid

Aangezien de aanspraak op een tweede jaar aan verlaagd wettelijk collegegeld gedurende een periode van twaalf maanden geldt en deze periode niet wordt opgeschort door een onderbreking van de inschrijving, is het overgangsrecht op 1 september 2025 uitgewerkt. De voorgestelde bepaling kan dan ook met ingang van die datum vervallen.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Robbert Dijkgraaf